

Република Србија
ВРХОВНИ СУД
Рев2 1202/2024
11.02.2026. године
Београд

У ИМЕ НАРОДА

Врховни суд, у већу састављеном од судија: Марине Милановић, председника већа, Весне Мاستиловић и Владиславе Милићевић, чланова већа, у парници тужиоца АА из ..., чији је пуномоћник Горан Митровић, адвокат из ..., против туженог „Yugoslavija – Commerce“ а.д. са седиштем у Београду, чији је пуномоћник Вера Чабаркапа, адвокат из ..., ради уплате доприноса за обавезно социјално осигурање, одлучујући о ревизији тужиоца изјављеној против пресуде Апелационог суда у Београду Гж1 3879/23 од 16.11.2023. године, у седници одржаној 11.02.2026. године, донео је

ПРЕСУДУ

ОДБИЈА СЕ као неоснована ревизија тужиоца изјављена против пресуде Апелационог суда у Београду Гж1 3879/23 од 16.11.2023. године.

Образложење

Пресудом Првог основног суда у Београду П1 2903/16 од 29.09.2021. године, ставом првим изреке, одбијен је приговор стварне ненадлежности тог суда као неоснован. Ставом другим изреке, делимично је усвојен тужбени захтев и утврђено да тужени има законску обавезу да тужиоцу уплати припадајуће доспеле, а неисплаћене доприносе за здравствено осигурање на рачун РФ33 Филијала за Град Београд, за период неплаћеног одсуства од 01.10.1990. године до 30.09.1991. године, за период од 14.08.1992. године до 13.11.1992. године и од 16.11.1992. године до 15.11.1993. године. Ставом трећим изреке, обавезан је тужени да тужиоцу за наведене периоде неплаћеног одсуства на име доприноса за здравствено осигурање уплати на рачун РФ33 Филијала за Град Београд и на име доприноса за пензијско и инвалидско осигурање уплати на рачун РФ ПИО Филијала за Град Београд износе ближе наведене у том ставу изреке. Ставом четвртим изреке, одбијен је захтев тужиоца којим је тражио да тужени износе из става другог изреке уплати на рачун РФ33 Филијала за Град Београд, увећане за ревалоризован износ потрошачких цена почев од 01.12.2012. године до исплате. Ставом петим изреке, одбијен је тужбени захтев којим је тужилац тражио да се утврди да тужени има законску обавезу да тужиоцу уплати припадајуће доспеле неисплаћене доприносе за пензијско и инвалидско осигурање на рачун РФ ПИО, Филијала за Град Београд за период неплаћеног одсуства од 01.10.1990. године до 30.09.1991. године, за

период од 14.08.1992. године до 13.11.1992. године и од 16.11.1992. године до 15.11.1993. године. Ставом шестим изреке, одбијен је тужбени захтев којим је тужилац тражио да се тужени обавезе да на име доприноса за пензијско и инвалидско осигурање на рачун РФ ПИО уплати износе ближе наведене у том ставу изреке, увећане за валоризовани износ потрошачких цена почев од 01.12.2012. године до исплате. Ставом седмим изреке, обавезан је тужени да тужиоцу накнади трошкове парничног поступка од 233.150,00 динара.

Пресудом Апелационог суда у Београду Гж1 3879/23 од 16.11.2023. године, ставом првим изреке, преиначена је првостепена пресуда у ставу другом и трећем изреке, тако што је одбијен тужбени захтев да се утврди да тужени има законску обавезу да тужиоцу уплати припадајуће доприносе за здравствено осигурање на рачун РФ33 Филијала за Град Београд, за период неплаћеног одсуства од 01.10.1990. године до 30.09.1991. године, за период од 14.08.1992. године до 13.11.1992. године и од 16.11.1992. године до 15.11.1993. године, као и тужбени захтев да се обавезе тужени да за тужиоца за наведене периоде неплаћеног одсуства уплати доприносе за здравствено осигурање на рачун РФ 333 и доприносе за пензијско и инвалидско осигурање на рачун РФ ПИО, Филијала за Град Београд. Ставом другим изреке, одбијена је жалба тужиоца и потврђена првостепена пресуда у ставу четвртном, петом и шестом изреке. Ставом трећим изреке, преиначено је решење о трошковима парничног поступка садржано у ставу седмом изреке првостепене пресуде, тако што је одбијен захтев тужиоца за накнаду трошкова парничног поступка и обавезан тужилац да туженом накнади трошкове парничног поступка од 188.250,00 динара са законском затезном каматом од извршности до исплате. Ставом четвртим изреке, обавезан је тужилац да туженом накнади трошкове поступка по жалби од 28.000,00 динара.

Против правноснажне пресуде донете у другом степену, тужилац је благовремено изјавио ревизију, побијајући је због погрешне примене материјалног права.

Одлучујући о изјављеној ревизији на основу члана 408. ЗПП („Сл. гласник РС“, бр.72/2011...10/2023, у даљем тексту: ЗПП), Врховни суд је оценио да је ревизија неоснована.

У спроведеном поступку није учињена битна повреда одредаба парничног поступка из члана 374. став 2. тачка 2. ЗПП, на коју ревизијски суд пази по службеној дужности.

Према утврђеном чињеничном стању, тужилац је био у периоду на који се тужбени захтев односи у радном односу код туженог. Решењем туженог од 13.09.1990. године тужиоцу је одобрено коришћење одсуства без накнаде – личног дохотка у трајању од шест месеци ради похађања наставе у другом семестру на Универзитету у Канади, због специјализације и усавршавања енглеског језика и то у периоду од 01.10.1990. године закључно са 31.03.1991. године, а овим решењем је утврђено да тужилац има право на здравствену заштиту. Решењем туженог од 18.03.1991. године, тужиоцу је одобрено коришћење одсуства са рада без накнаде и личног дохотка у трајању од шест месеци ради специјализације и усавршавања енглеског језика и похађања наставе у другом семестру на Универзитету у Торонту у периоду од 01.04.1991. године до 30.09.1991. године и утврђено му право на здравствену заштиту. Решењем туженог од 11.08.1992. године тужиоцу је одобрено коришћење неплаћеног одсуства у трајању од 14.08.1992. године до 13.11.1992. године ради посете породици у иностранству и утврђено да и тужилац има право на здравствену заштиту. Решењем туженог од 21.12.1992. године, тужиоцу је одобрено неплаћено одсуство у трајању од

једне године због стручног усавршавања на Универзитету у Канади у периоду од 16.11.1992. године до 15.11.1993. године и утврђено да у том периоду има право на здравствену заштиту. Тужиоцу је престао радни однос код туженог 15.11.1993. године.

Полазећи од овако утврђеног чињеничног стања, првостепени суд је применом одредаба чланова 44. и 67. Закона о радним односима, оценио да су основани тужбени захтеви за утврђење да је тужени у обавези да тужиоцу уплати доприносе за здравствено осигурање и доприносе за пензијско и инвалидско осигурање за периоде на које се тужбени захтеви односе основани, за утврђење обавезе туженог да за тужиоца уплати доприносе за здравствено осигурање код РЗЗО Филијала за Град Београд и доприносе за пензијско и инвалидско осигурање код РФ ПИО Филијала за Град Београд за утужене периоде, као и захтеви којима је тужилац тражио да се тужени обавезе да му ове доприносе уплати, с обзиром да тужени у спорним периодима током којих је тужилац користио неплаћено одсуство није извршио уплату припадајућих доприноса, а обавеза обрачунавања и плаћања доприноса за обавезно социјално осигурање настаје у моменту исплате зараде због чега су тужбени захтеви у том делу усвојени.

Другостепени суд је оценио да је овакво становиште првостепеног суда засновано на погрешној примени материјалног права, због чега је првостепену пресуду преиначио.

Наиме, по оцени другостепеног суда, према правилима члана 44. Закона о радним односима, који је важио у спорном периоду („Сл. гласник РС“, бр.45/91), радник је имао право на неплаћено одсуство за време и у случајевима утврђеним Колективним уговором, за време одсуства са рада мирују му права и обавезе ако Законом односно Колективним уговором није друкчије одређено и за време одсуствовања са рада радник има право на здравствено осигурање које му плаћа предузеће. У утуженом периоду Закон о радним односима није садржао одредбе о застарелости потраживања из радног односа, а како доприноси за обавезно социјално осигурање представљају потраживања из радног односа јер се исплаћују из зараде, по оцени другостепеног суда у конкретном случају се имају применити одредбе Закона о облигационим односима из члана 360. којим је прописано да застарелост престaje право захтевати испуњење обавезе и да застарелост наступа када протекне законом одређено време у коме је поверилац могао захтевати испуњење обавезе, док је одредбом члана 471. прописан општи рок застарелости потраживања од десет година, ако законом није одређен неки други рок застарелости. Сходно одредбама Закона о пореском поступку, Закона о доприносима за социјално осигурање и Закона о радним односима, доприноси које је послодавац у обавези да обрачунава и уплати у своје име у корист запосленог, саставни су део зараде и представљају потраживања запосленог из радног односа, док је однос између запосленог и послодавца по својој природи облигациони однос, због тога се у конкретном случају има применити општи рок застарелости потраживања из облигационих односа од десет година. Тужилац потражује уплату доприноса за социјално осигурање у више периода почев од октобра месеца 1990. године закључно са новембром 1993. године, док је тужба поднета 22.12.2016. године, то је протекао десетогодишњи рок застарелости облигационо правних потраживања за уплату доприноса, због чега је првостепена пресуда преиначена и тужбени захтеви за утврђење обавезе туженог на уплату доприноса као и за обавезивање туженог да доприносе у корист тужиоца уплати, одбијени.

Становиште другостепеног суда као правилно и на закону засновано прихвата и Врховни суд.

Неосновано се ревизијом указује да је одредбом члана 114. Закона о пореском поступку и пореској администрацији прописано да се одредбе тог закона о застарелости права на утврђивање и наплату не примењују на доприносе за пензијско и инвалидско осигурање, те да и из одредбе члана 3. став 1. тог закона, произлази да се приликом одлучивања о доприносима за социјално осигурање мора применити тај закон а не Закон о облигационим односима и поступати по роковима застарелости из тог закона. По оцени Врховног суда правилно је другостепени суд оценио да се у овом случају ради оцене застарелости потраживања имају применити одредбе Закона о облигационим односима. На правни однос парничних странака не могу се применити одредбе члана 114. Закона о пореском поступку и пореској администрацији, с обзиром да се у овом случају ради о радном спору између тужиоца као бившег запосленог и туженог послодавца, а не о пореском поступку и односу између пореске управе и пореског обвезника. Правилно је оценио другостепени суд да се у овом случају има применити општи, десетогодишњи рок застарелости прописан одредбом члана 371. Закона о облигационим односима, с обзиром да Законом о радним односима који је важио у спорном периоду („Сл. гласник РС“, бр.45/91), није био прописан рок застарелости потраживања из радног односа, о каквим потраживањима се у овом случају води парница, па се имају применити одредбе о застарелости и општем року застарелости из закона којим су регулисани облигациони односи, с обзиром да је радноправни однос по свом карактеру облигациони однос.

Правилна је одлука о трошковима спора из побијане пресуде јер је донета правилном применом одредаба чл.153. став 1. и 154. ЗПП, уз правилан обрачун по Адвокатској тарифи и Таксеној тарифи из Закона о судским таксама.

На основу изложеног, применом одредбе члана 414. ЗПП, донета је одлука као у изреци пресуде.

**Председник већа – судија
Марина Милановић, с.р.**

За тачност отправка
Заменик управитеља писарнице
Миланка Ранковић